

ELŐTERJESZTÉS

Csanádpalota Városi Önkormányzat Képviselő-testületének

2019. június 25. napján tartandó rendkívüli, nyílt ülésre

**Csanádpalota Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának
megtárgyalása és jóváhagyása – 2019-2024. évre vonatkozóan**

Tisztelt Képviselő-testület!

A Kormány az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló (továbbiakban: Ebktv.) 2003. évi CXXV. törvényben, a 321/2011. (XII. 27.) Kormányrendeletben, valamint a 2/2012. (VI. 12.) EMMI rendeletben meghatározott jogszabályi előírásokkal szabályozza a Helyi Esélyegyenlőségi Programok elkészítését. Az e Ebktv. 31. § (1) bekezdése értelmében minden települési önkormányzat öt évente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet a mostani szabályozások értelmében évente felül kell vizsgálnia.

2013. július 1. napjától minden Uniós és haza pályázat kötelező eleme a helyi esélyegyenlőségi program és intézkedési terv megléte, illetve annak folyamatos felülvizsgálata.

A helyi esélyegyenlőségi programokat, az erre a feladatra kijelölt települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készíthetik, akik a Türr István Képző és Kutató Intézet (TKKI) által megszervezett képzésben részt vettek és megfelelő képzési tanúsítvánnyal rendelkeznek (=HEP referensek). A HEP referensek munkáját az esélyegyenlőségi mentorhálózat segíti.

A települési esélyegyenlőségi program célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az esélyegyenlőségi célcsoportok esélyegyenlőségét, illetve, hogy a rendelkezésre álló adatok, dokumentumok alapján feltérképezze Csanádpalota város problémáit, lehetőségeit.

Tekintettel arra, hogy Csanádpalota korábban elfogadott helyi esélyegyenlőségi programja 2018. évben lejárt, így szükségessé vált egy új program megalkotása.

A Program kiemelt figyelmet fordít a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelt alapján elsődlegesen védettnek, illetve hátrányos helyzetűnek minősülő csoportok, mint a mélyszegénységben élők és a romák, a gyermekek, a nők, az idősek, valamint a fogyatékkal élők helyzetére. A Program ezen kiemelt csoportok helyzetének feltárását, illetve az esélyegyenlőségének előmozdítását szolgáló intézkedéseket tartalmaz.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést és annak mellékletét vitassa meg, és hozza meg döntését.

.../2019. (06.25.) Képviselő-testületi határozat

Tárgy: Csanádpalota Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának megtárgyalása és jóváhagyása – 2019-2024.

HATÁROZATI JAVASLAT

Csanádpalota Városi Önkormányzatának Képviselő-testülete (továbbiakban: Képviselő-testület) megtárgyalta a 2019-2024. évre vonatkozó Csanádpalota Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját, a benne foglalt megállapításokkal egyetért, és a programot a határozat mellékletét képező tartalommal elfogadja.

Csanádpalota Város Önkormányzatának Képviselő-testülete felkéri a jegyzőt, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot a település honlapján hozza nyilvánosságra.

Felelős: Nyergesné Kovács Erzsébet polgármester
Dudaszegné dr. Lajos Tímea jegyző

Határidő: azonnal

A határozatról értesítést kap:

- Nyergesné Kovács Erzsébet polgármester
- Dudaszegné dr. Lajos Tímea jegyző
- Répa Renáta titkársági csoportvezető
- Soósne Vőneki Edina HEP mentor – elektronikus úton:
soosne.voneki.edina@szgyf.gov.hu
- Irattár

Csanádpalota, 2019. június 20.

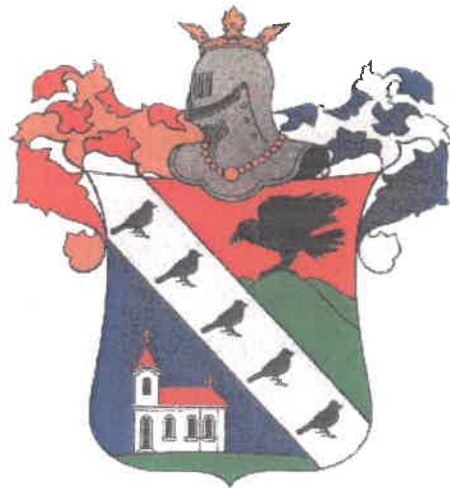
Nyergesné Kovács Erzsébet
polgármester

Előterjesztést készítette:	Répa Renáta titkársági csoportvezető, HEP referens.
Látta:	-
Tárgyalta:	-
Döntéshozatal:	egyszerű többség
Melléklet:	Csanádpalota Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programja– 2019-2024.

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Csanádpalota Városi Önkormányzat

2019-2024.

Türr István Képző és Kutató Intézet
Cím: 1054 Budapest, Széchenyi u. 14.
Telefon: 06-1-882-3454
email: ugyfelszolgalat@tkki.hu
web: www.tkki.hu
Felnőttképzési nyilvántartási szám: 01-0790-04
Intézményi akkreditációs lajstromszám: AL 0008

MAGYARY
PROGRAM

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	8
Célok.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	29
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	38
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	41
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	46
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	49
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	50
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	51
1. A HEP IT részletei.....	51
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	51
A beavatkozások megvalósítói.....	52
Jövőképünk.....	53
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	54
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	64
3. Megvalósítás.....	66
A megvalósítás előkészítése.....	66
A megvalósítás folyamata.....	66
Monitoring és visszacsatolás.....	68
Nyilvánosság.....	68
Érvényesülés, módosítás.....	70
4. Elfogadás módja és dátuma.....	71

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Csanádpalota Városi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Földrajzi, gazdasági környezeti jellemzői

Csanádpalota Csongrád megye keleti térségében, Makótól 16 km-re keletre, Mezőhegyestől 15 km távolságra, a két város között fekszik, a Maros hordalékkúpján kialakult lösztablán.

A település közvetlenül határos Romániával, a nagylaki határátkelőhelytől 7 km távolságra van. Csanádpalotán határmenti településként új lehetőségek nyíltak meg az M43-as autópálya átadásával, melyre 2015. július 11-én került sor. A határátkelőhely tovább erősíti a település nemzetközi szerepét.

A település közigazgatási területe 7776 hektár, ebből belterület 332 hektár, külterület 7444 hektár.

A település földrajzi helyzetéből adódóan földje kitűnő, humuszban gazdag mezőségi talaj, így a város alapvetően mezőgazdasági jellegű, jelentősebb ipar nincs, azzal a korábbi évtizedekben sem rendelkezett.

Csanádpalota a térség egyik legperiférikusabb fekvésű települése. A mezőgazdasági vállalkozásoknak - szervezeti formától függetlenül - hosszú évek óta a tőke- és jövedelemhiány a legnagyobb gondja.

A családi gazdálkodást folytatók száma lassan növekszik. Jellemző azonban a kis parcellákon termelők számának fokozatos csökkenése, egyre többen eladják vagy haszonbérbe adják földterületeiket. Helybeli felvevő-kapacitás hiányában ugyanis az itt megtermelt áru jelentős része kényszereladásra kerül, főleg a kis területeken gazdálkodók vannak kiszolgáltatott helyzetben. A hatékony értékesítést lehetővé tevő piaci kapcsolatokkal csak a nagyobb gazdasági társaságok

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

rendelkeznek. A mezőgazdaság mára már egyre kevesebb családnak biztosít önálló megélhetési forrást, kiegészítő jövedelmet.

A település gazdálkodási kultúrájában mindig is kiemelt jelentősége volt az állattartásnak, azonban a sertés- és szarvasmarha-tenyésztés nagymértékben visszaesett.

Jelentős változások történtek az ipari és szolgáltató ágazatban is. A nagy munkaadó cégek megszűntek, vagy feldarabolódtak. A működő vállalkozásokra az 1-2 fős családi vállalkozás a jellemző, a több alkalmazottat is foglalkoztatók száma nem számottevő. Jelenleg a legnagyobb foglalkoztató a helyi Önkormányzat, a közmunkaprogram keretében 65 fő munkavállalót alkalmaz. A településre továbbra is jellemző, hogy a munkaképes korúak zöme vidékre jár dolgozni, főként a kistérség központjában, a Makón üzemelő gyárakat, ipari vállalkozásokat, szolgáltatásokat, kereskedelmi és vendéglátó-ipari egységeket látják el munkaerővel.

Új lehetőséget biztosít a munkavállalók számára, hogy 2017-ben helyben ..... fővel megkezdte működését a zibzárgyár, amely várhatóan bővítésre is kerül majd.

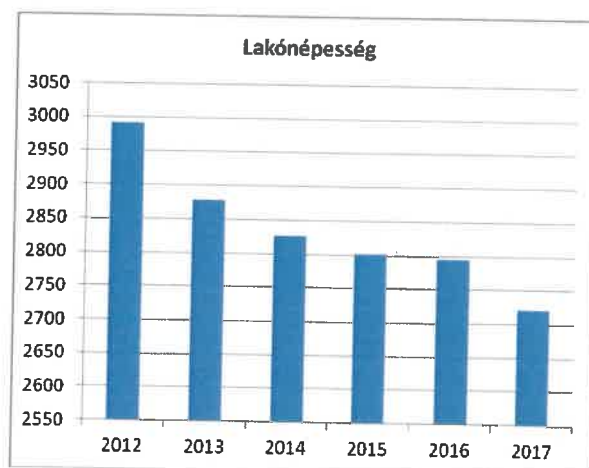
Csanádpalota a nehéz gazdasági helyzet ellenére is biztosítja lakosai számára a stabil intézményhálózatot, törekszik a meglévő, mindenki számára hozzáférhető szolgáltatások színvonalának megtartására, s lehetőségeihez mérten bővítésére.

A népesség alakulása

A város lakónépessége évről-évre csökkenő tendenciát mutat: 2012. és 2017. között 270 fővel csökkent a lakosság száma. Az alábbi táblázatból megfigyelhető, hogy a bázis év óta egyetlen olyan év sem volt a településen, ahol a lakónépesség száma emelkedett volna. Drasztikus csökkenést jelent a 2012/2013-as év, ahol 113 fővel lett kevesebb a település lakónépessége, valamint a 2016/2017-es év, ahol 72 fővel.

Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	2992	bázis év
2013	2879	96,2%
2014	2827	98,2%
2015	2801	99,1%
2016	2794	99,8%
2017	2722	97,4%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

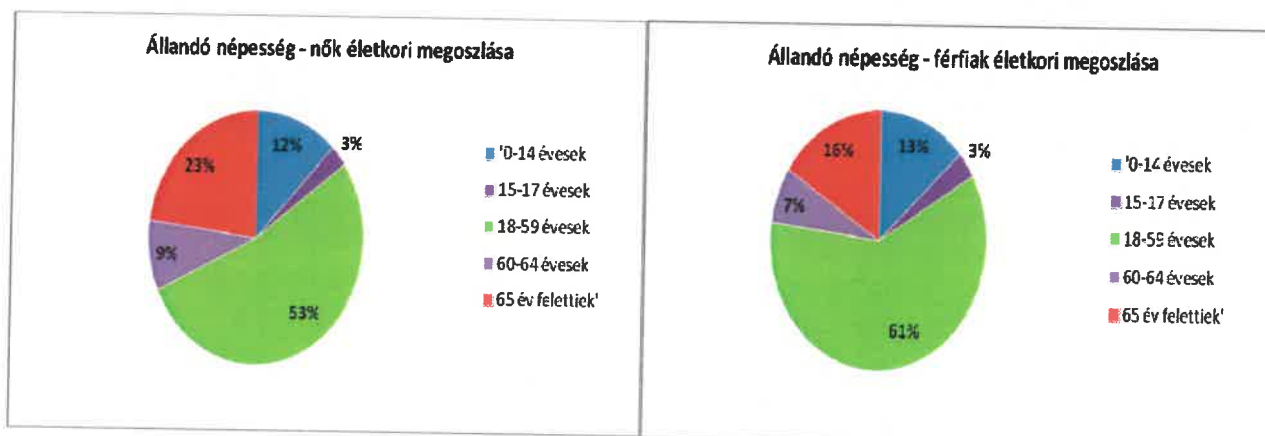

Az alábbi táblázat, illetve kör diagramok a 2016. évi állandó népesség adatait tartalmazzák korosztályos és nemenkénti bontásban, melyek a korosztályok nemenként egymáshoz viszonyított arányát, illetve a nemek korosztályon belüli megoszlását mutatják.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1 424	1 472	2 896	49,17%	50,83%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	189	181	370	6,53%	6,25%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	47	40	87	1,62%	1,38%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	861	781	1 642	29,73%	26,97%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	99	131	230	3,42%	4,52%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	228	339	567	7,87%	11,71%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség (érvényes lakóhellyel és érvényes tartózkodási hellyel rendelkező az adott településen) alakulása változatos képet alkot. Elmondható, hogy Csanádpalotán több nő él, mint férfi. A település állandó lakossága 2016. évben 2896 fő, ebből 1472 nő és 1424 férfi, százalékos arányukat tekintve a település 51%-a női, míg 49%-a férfi lakos.

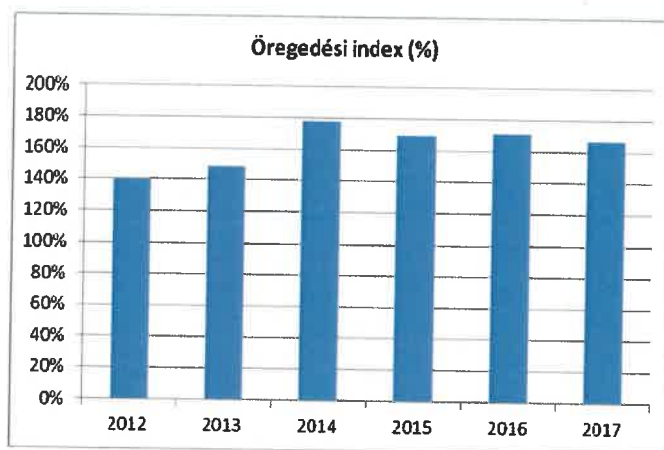
Jelentős a 18-59 év közötti korosztály, ők adják a település törzsét, ugyanakkor nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a 65 év feletti jóval nagyobb részét teszik ki az állandó lakosságnak, mint a 0-14 éves korosztály, ami sajnos további lakosságcsökkenéshez vezethet.

A férfi és női nemek arányát összehasonlítva megállapíthatjuk azt is, hogy településünkön a 0-59 éves korosztály vonatkozásában a férfiak, míg 60 év felett a nők vannak többen.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	579	414	139,86%
2013	588	396	148,48%
2014	602	338	178,11%
2015	590	348	169,54%
2016	585	341	171,55%
2017	572	343	166,76%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

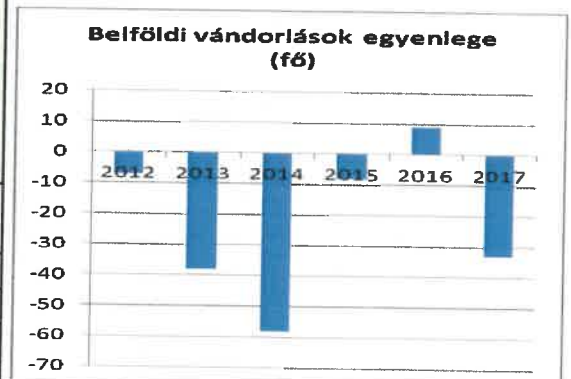

A fenti két táblázat a település öregedési indexét fejt ki. A 0-14 éves korosztályú lakosok száma jóval kisebb, mint a 65 év felettié. Kimagasló eltérés a 2013/2014-es év között mutatható ki, ahol az öregedési index 30%-kal emelkedett. A többi év vonatkozásában a százalékos arányokat tekintve néhány százaléknyi eltérés mutatkozik. Előfordul némi csökkenés, de alapjaiban véve Csanádpalota jelentős mértékben előregedő településnek mondható, amely összefüggésbe hozható a születések, halálozások és elköltözések számával. Az alábbi táblázatok ezen számok elemzéseire szolgálnak.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	66	73	-7	-2,3
2013	52	90	-38	-12,6
2014	42	100	-58	-19,52
2015	73	81	-8	-2,71
2016	83	74	9	3,04
2017	63	96	-33	-12,12

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

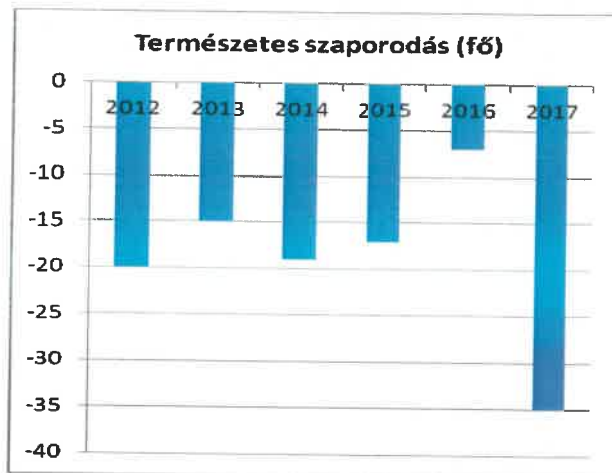

Az elmúlt öt évet megvizsgálva a „Belföldi vándorlások” elnevezésű táblázatból látható, hogy az elvándorlások száma is igen magas. A településünkre költöző, és innen elköltöző lakosok száma messze nincs egymással arányban, így átlagot számolva közel 25 fővel csökken a lakosság száma évente az elvándorlások miatt.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	26	46	-20
2013	22	37	-15
2014	20	39	-19
2015	31	48	-17
2016	25	32	-7
2017	26	61	-35

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás mutatója is rendkívül kedvezőtlen, egyre emelkedő mutató: a stagnáló születési arányt nem tudja ellensúlyozni a növekvő halálozási arány, ezért a természetes szaporodás régóta fogyást mutat. Csanádpalota születési mutatói kedvezőtlenek, a születés és a halálozás aránya negatív előjelű. A halálozások száma a 2017-es évben már több mint kétszer annyi, mint a születéseké.

Csanádpalota településen valamennyi alapellátást nyújtó intézménytípus működik. A város önkormányzatának önállóan működő költségvetési szerveként működik a Kelemen László Művelődési Ház, a Csanádpalotai Városi Könyvtár, valamint a 2019. január 1. napjával létrejövő Csanádpalotai Szociális Intézmény és Gyermekjóléti Szolgálat. A Csanádpalota Térségi Napsugár Óvoda és Bölcsőde Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény fenntartója a Csanádpalota székhellyel működő Csanádpalota Térségi Köznevelési Önkormányzati Társulás.

Mind az óvodai, mind az iskolai gyermekvédelem célja a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében való segítségnyújtás. Ennek érdekében mindkét alapfokú oktatási-nevelési intézmény szoros és kölcsönös együttműködésen alapuló kapcsolatot ápol a Gyermekjóléti Szolgálattal, mely az intézményeken keresztül segíti, hogy a gyermekek pozitív természeti és szociokulturális hatásokban részesüljenek, semmiben ne szenvedjenek hiányt, szükségleteik ki legyenek elégítve.

A Csanádpalotai Szociális Intézmény és Gyermekjóléti Szolgálat a szociális ellátás területén is jelentős szerepet tölt be. Az önkormányzat ezen intézmény fenntartásával számos szolgáltatást biztosít, hiszen keretein belül látnak el házi segítségnyújtást, szervezett kereteken belül működő étkeztetést és nappali szociális ellátást, valamint Családsegítő Központ is működik.

Az intézmény integrálja az étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás alapszolgáltatásokat, illetve a Naplemente Gondozóházban az átmeneti elhelyezést nyújtó bentlakásos intézményi ellátást. Az intézmény keretén belül működik a Család- és Gyermekejélési Szolgáltatás, amelynek keretében a Csanádpalotai Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó Királyhegyes és Kövegy községek közigazgatási területén is ellátják ezeket a feladatokat.

Az egészségügyi alapellátást biztosító központi orvosi rendelő az önkormányzat tulajdonában van, itt működik két háziorvosi körzet, a fogorvosi alapellátás, valamint itt van székhelye a körzeti védőnői szolgálatnak is.

A háziorvosok, valamint a fogorvos vállalkozási formában működnek.

A központi orvosi rendelő épülete lehetővé tette az orvosi alapszolgáltatások centralizálását, egy helyen történő elérését. Az intézményeink akadálymentesítése megoldott.

Értékeink, küldetésünk

Az egyenlőtlenségek megszüntetése a kis települések számára is alapvető jelentőségű. A demográfiai változások, a foglalkoztatás növelése, a képzettségbeli hiányosságok orvoslása a társadalmi összefogással, az erőforrások bővítésével érhető el. Ehhez elengedhetetlen fontosságú, hogy minden állampolgár, a nők, a fogyatékos személyek, a más nemzetiségű emberek számára egyaránt megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén.

Csanádpalota Városi Önkormányzat nem csak a projekt keretében, de mindennapi működése során is a rendelkezésre álló eszközök segítségével igyekszik elősegíteni, hogy a hátrányos helyzetű csoportok helyzete javuljon. Arra törekszik, hogy ezeket a csoportokat ne érje semmilyen hátrányos megkülönböztetés – különös tekintettel a nemre, korra, etnikai hovatartozásra, szociális helyzetre vagy fogyatékosra –, egyenlő eséllyel kapjanak lehetőséget céljaik elérésére.

Az önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Csanádpalota gazdasági-társadalmi szempontból a hátrányos helyzetű települések közé tartozik, így számunkra különösen fontos a fejlődés, a mindenki számára elérhető élet megteremtése, a tényleges demokrácia megteremtése, a lehetőség, hogy mindenki megmutathassa a benne rejlő elhivatottságot. Mindehhez elengedhetetlen az EU nyújtotta lehetőségek kiaknázása, mint a fejlődés megalapozása. Ennek tükrében készült a jelen esélyegyenlőségi helyzetelemzés, melyre építve az esélyegyenlőségi programot is elkészítjük.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Csanádpalota Városi Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

A program elkészítésénél figyelembe vettük azon alábbi helyi rendeleteket, amelyek a település szociálisan hátrányos helyzetű lakossága problémáinak enyhítésére szolgálnak:

- Csanádpalota Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 20/2018 (IX.27.) önkormányzati rendelete a települési támogatásokról,
- Csanádpalota Városi Önkormányzat Képviselő-testületének mindenkor hatályos rendelete a szociális tűzifa támogatás helyi szabályairól,
- Csanádpalota Városi Önkormányzat Képviselő-testületének mindenkor hatályos rendelete a civil szervezetek támogatásáról.

A fent említett rendeleteken kívül Csanádpalotán nincs kifejezetten az esélyegyenlőségi célcsoportokat – mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők – érintő helyi szabályozás. Kifejezetten az esélyegyenlőséget segítő helyi rendeletekkel, határozatokkal az önkormányzat nem rendelkezik, ugyanakkor az említett rendeletekben esélyegyenlőséget segítő elemeket határoz meg, például rendeletében részletezi a gyermekes családok támogatását, az ezzel kapcsolatos ellátások biztosítását, valamint mindenkor költségtérítési rendeleteiben minden évben támogatási összeget különít el az esélyegyenlőségi célcsoportokat képviselő civil szervezetek számára.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Csanádpalota Városi Önkormányzat Településfejlesztési Koncepciója olyan prioritásokat határoz meg, amelyekhez a települési esélyegyenlőségi terv hozzá tud járulni.

A fent nevezett településfejlesztési terv alapvető célkitűzése:

A város lakosságának megtartása, a lakosság létszámcsökkenésének megállítása, a fiatalok helyben történő letelepedésének segítése, a megélhetési gondok csökkentése munkalehetőségek teremtésével.

A meghatározott cél érdekében kiemelt feladatként fogalmazza meg:

- a település versenyképességének javítását,
- a település kohéziójának erősítését,
- a biztonságos környezet kialakítását, valamint
- a település lakosságának életminőség-javítását.

A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőséggel összhangban, a helyi társadalmi-, környezeti-, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program célja a lakosság életminőségének javításához szükséges önkormányzati háttér biztosítása, melyet az önkormányzat a saját és a külső eszközök felhasználásának optimalizálásával végez. Települési szinten ez egy olyan komplex program, amely a természeti környezet fejlesztésével összhangban tervezi el a különböző beavatkozási területek jövőorientált alakítását az önkormányzat aktív és cselekvő közreműködésével, a lakosság tevőleges támogatásával.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az esélyegyenlőségi tervezés segíti a térség területfejlesztési koncepciója fő célkitűzéseinek megvalósítását, amely elsősorban a foglalkoztatási helyzetre, a gazdasági-, és oktatási-, szociális- és gyermekvédelmi területek célkitűzéseinek megvalósításához járul hozzá a térségben élők életminőségének javítása, az életszínvonal növelése a foglalkoztatottsági szint emelésén és a megújulásra kész helyi közösségeken keresztül.

- Életszínvonal, munkavállalás helyi feltételeinek javítása, a településen munkahely-teremtési kezdeményezések támogatása.
- Fiatalkorú lakosság problémáinak felkarolása és kezelése.
- Szociális gondoskodás – a rászoruló rétegek számára (idősek, felnőtt fogyatékosok ellátása).
- Közbiztonság, bűnmegelőzés.
- Közösségek működése, azok szerepe, részvétele a különböző programokban.

Ezek olyan átfogó célok, amelyek a kistérségi és a helyi szereplő által megvalósítandó fejlesztési tevékenységek számára is hosszú távon irányt mutatnak.

Csanádpalota városa az esélyegyenlőség, valamint a kötelező feladatok biztosítása érdekében korábban 6, napjainkban 5 társulásnak a tagja, melyből jelenleg is 2 társulás esetében gesztor szerepet tölt be:

1. Csanád Mikro-térségi Területfejlesztési Önkormányzati Társulás (gesztor)
2. Csanádpalota Térségi Köznevelési Önkormányzati Társulás (gesztor)
3. Makói Kistérség Többcélú Társulása
4. Makó és Térsége Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás
5. Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszert (DAREH) Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás
6. Csanádpalota Térségi Szociális és Gyermekjóléti Önkormányzati Társulás (megszűnt)

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze.

Felhasználtuk a KIRSTAT éves statisztikai összefoglalóit, valamint az esélyegyenlőségi célcsoportok képviselőinek megállapításait, tapasztalatait is.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység igen összetett jelenség, amelynek oka többek között a társadalmi és gazdasági hátrányokban, az iskolai végzettség és a foglalkoztatottságbeli hiányokban mutatkozik meg, és ezáltal súlyos megélhetési zavarokhoz vezet. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási és táplálkozási körülményekben, valamint az érintett személyek egészségi állapotában (is) jelentkezik. Ez az állapot az érintetteket szinte azonnal megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket eredményezi. Mindezek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén, vagyis a társadalmi leszakadás meghatározó részben a szegénységgel összefüggő körülményekből adódik.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, és az iskolai végzettségek figyelembe vételével készítettünk elemzéseket. A lakosság jövedelmi viszonyairól nem rendelkezünk megfelelő adatokkal.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, illetve a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és az Möt.-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

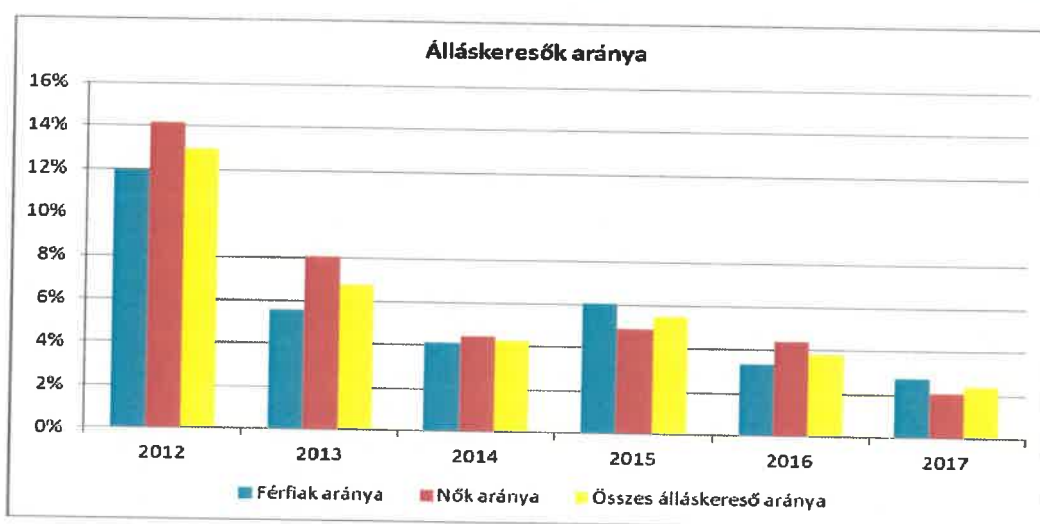
Csanádpalota alapvetően mezőgazdasági jellege miatt magas az alkalmi munkát végzők száma, hiszen a termelés szezonális jellegű. Ez nagymértékben hatással van a munkanélküliség alakulására, melyet a 3.2.1 számú táblázat mutat.

A nyilvántartott álláskeresők száma, a 2015-ös évet leszámítva csökkenő tendenciát mutat. Addig, amíg 2012-ben 256 fő regisztrált munkanélküli volt a településen, addig 2017-re ez a szám 48 főre csökkent. A csökkenés mindkét nem vonatkozásában megfigyelhető, ugyanakkor a férfi-női nemek álláskeresőinek megoszlása évről-évre rendkívül változó.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	1021	945	1 966	122	11,9%	134	14,2%	256	13,0%
2013	1063	980	2 043	59	5,6%	79	8,1%	138	6,8%
2014	1043	968	2 011	43	4,1%	43	4,4%	86	4,3%
2015	1038	960	1 998	63	6,1%	47	4,9%	110	5,5%
2016	963	905	1 868	32	3,3%	40	4,4%	72	3,9%
2017	1 007	952	1 959	28	2,8%	20	2,1%	48	2,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.2. sz. táblázat a regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők számát mutatja be korcsoportok szerint. E táblázatból leginkább az 59 év feletti korosztályra hívnám fel a figyelmet, hiszen amíg 2012-2013-ban 0 fő álláskereső volt, addig a vizsgált időszak utolsó éveiben az ő számuk 4-6 fő. E korosztály a munkaerőpiacon sajnos már nehezebben talál munkát, valamint a nyugdíjkorhatár emelése jelentősebb veszélyt ró rájuk.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		256	138	86	110	72	48
20 év alatti (TS 1002)	Fő	15	4	11	13	6	2
	%	5,9%	2,9%	12,8%	11,8%	8,3%	4,2%
20-24 év (TS 1003)	Fő	31	22	10	19	12	6
	%	12,1%	15,9%	11,6%	17,3%	16,7%	12,5%
25-29 év (TS 1004)	Fő	35	23	13	16	9	4
	%	13,7%	16,7%	15,1%	14,5%	12,5%	8,3%
30-34 év (TS 1005)	Fő	25	8	6	13	8	7
	%	9,8%	5,8%	7,0%	11,8%	11,1%	14,6%
35-39 év (TS 1006)	Fő	31	19	11	9	7	3
	%	12,1%	13,8%	12,8%	8,2%	9,7%	6,3%
40-44 év (TS 1007)	Fő	29	15	10	10	7	2
	%	11,3%	10,9%	11,6%	9,1%	9,7%	4,2%
45-49 év (TS 1008)	Fő	39	17	6	11	9	7
	%	15,2%	12,3%	7,0%	10,0%	12,5%	14,6%
50-54 év (TS 1009)	Fő	34	15	8	7	4	6
	%	13,3%	10,9%	9,3%	6,4%	5,6%	12,5%
55-59 év (TS 1010)	Fő	17	15	8	6	6	5
	%	6,6%	10,9%	9,3%	5,5%	8,3%	10,4%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	0	0	3	6	4	6
	%	0,0%	0,0%	3,5%	5,5%	5,6%	12,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál régebben regisztráltak száma csökken. A táblázatból látható, hogy a nők aránya magasabb ebben a kategóriában. A tényleges munkanélküliség azonban a táblázatból leszűrhető adatoknál is magasabb lehet. Sokan nem regisztráltatják magukat, és a munkanélküli segély folyósításának megszűnésével a rendszerből kikerültek sem jelennek meg a statisztikában. A munkanélküliség elsősorban a nők, a fizikai foglalkozásúak között és az alacsony iskolai végzettségűek körében jelentkezik. Esélyegyenlőségi szempontból fokozott figyelmet kell fordítani ezen csoportokra, főként a női munkanélküliség problémájára.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	26,32	40	67	107	37,4%	62,6%
2013	28,31	23	51	74	31,1%	68,9%
2014	27,1	7	15	22	31,8%	68,2%
2015	14,41	13	21	34	38,2%	61,8%
2016	19,66	8	18	26	30,8%	69,2%
2017	21,09	8	8	16	50,0%	50,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a munkaerő-piaci igényeknek nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya, valamint az iskolai végzettség befolyásolja. A munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és szakképzettségre irányulnak, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra is. A pályakezdő munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek javítása érdekében azoknak a munkaadóknak, akik a pályakezdők munkaviszony keretében történő foglalkoztatását vállalják, különböző támogatások nyújthatók, valamint a munkaügyi központokon keresztül további lehetőségek vannak a munka világába történő bevezetésre, képzéseken való részvételre. Ezeket a lehetőségeket figyelni kell, és tájékoztatni erről az érintett lakosságot.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	287	248	535	11	3,8%	15	6,0%	26	4,9%
2013	287	242	529	4	1,4%	11	4,5%	15	2,8%
2014	287	239	526	6	2,1%	5	2,1%	11	2,1%
2015	283	234	517	11	3,9%	6	2,6%	17	3,3%
2016	265	230	495	4	1,5%	5	2,2%	9	1,8%
2017	240	228	468	2	0,8%	5	2,2%	7	1,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

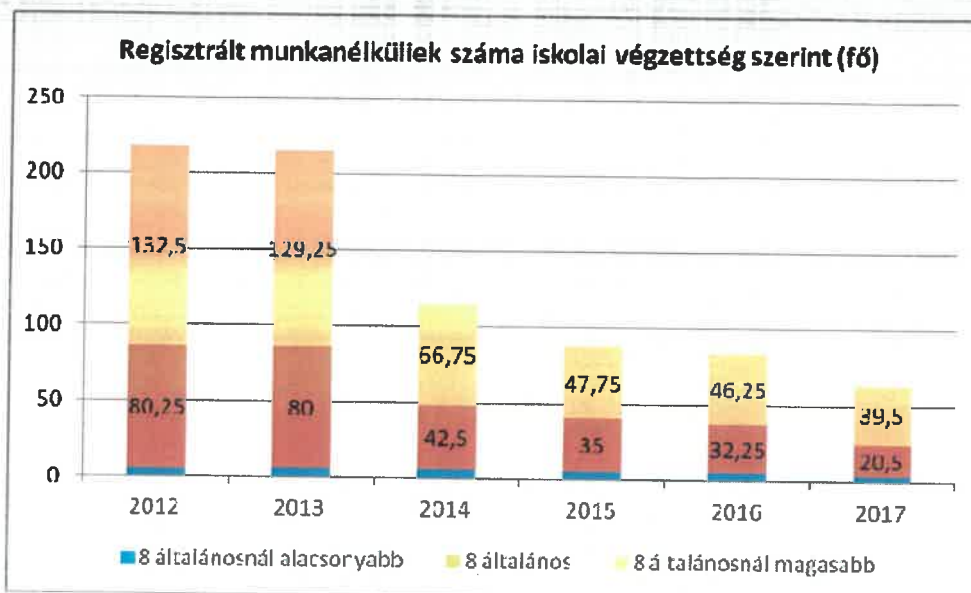
Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	88,1%	80,3%	11,9%	19,7%
2011	93,4%	91,0%	6,6%	9,0%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	256	5,75	2,2%	80,25	31,3%	132,5	51,8%
2013	138	6,25	4,5%	80	58,0%	129,25	93,7%
2014	86	6	7,0%	42,5	49,4%	66,75	77,6%
2015	110	5,75	5,2%	35	31,8%	47,75	43,4%
2016	72	5,25	7,3%	32,25	44,8%	46,25	64,2%
2017	48	4	8,3%	20,5	42,7%	39,5	82,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2012	0	0	
2013	0	0	
2014	0	0	
2015	0	0	
2016	0	0	
2017	0	0	

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁK)

Településünkön nincsenek felnőttképzési programok. Csongrád Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Makói Kirendeltsége nyújtja a legnagyobb segítséget.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középfokú tanulók száma a felnőttoktatásban (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2012	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!	
2013	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!	
2014	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!	
2015	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!	
2016	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!	
2017	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!		#ZÉRÓOSZTÓ!	

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

c) közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

A mélyszegénységben élők és a településen élő nemzetiségek foglalkoztatásában jelentős szerepet kapnak a közfoglalkoztatási programok. Csanádpalota városában a Helyi Esélyegyenlőségi program megírásakor 4 közfoglalkoztatási program 15-15 fővel indult el. Ezen csoport igen jelentős részének a közfoglalkoztatás jelenti az egyetlen reális esélyt a munkához való jutásra.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A településen a legnagyobb foglalkoztató még mindig az önkormányzat a közfoglalkoztatási programok indításával. A helyi munkáltatók a kisvállalkozások körébe tartoznak, tevékenységüket jobbra a kereskedelem területén (élelmiszerbolt, vendéglátó ipari egység) fejtik ki. Viszonylag alacsony munkavállalói létszámmal (néhány fő alkalmazott) működnek, munkaerő igény tekintetében pedig a szakképzett munkavállalókat alkalmazzák. Jelentős számban vannak mezőgazdasággal foglalkozó vállalkozók is, akik ugyan csak ideny munkaként, de munkalehetőséget tudnak biztosítani. Településünkön érdemes megemlíteni a 2018-ban induló cipzár gyárat is, amely 20-30 fő foglalkoztatását teszi lehetővé.

A munkavállalók nagyobb hányada azonban ingázik. Makó, Tótkomlós és Szeged jelent potenciális munkavállalási lehetőséget a városunkban élők számára. Közlekedés szempontjából Makó és Tótkomlós autóval körülbelül 15 percre, míg Szeged autópályán keresztül 30 percre van településünkötől, ahol jelentős számú munkaerőt tudnak foglalkozni.

Problémát jelent a drága tömegközlekedés, a városokban működő munkáltatók elsősorban helyi munkavállalókra számítanak, így nem kell útiköltség térítést fizetniük. A városokba történő beutazás saját költségen történő finanszírozása a munkavállalók számára vállalhatatlan kiadást jelent.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Településünkön ilyen képzések, továbbképzések amennyiben indulnak, az a Makói Járási Hivatal foglalkoztatási osztályán keresztül történik. Egyéni szervezésben nincs.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Településünkön ilyen képzések, továbbképzések amennyiben indulnak, az a Makói Járási Hivatal foglalkoztatási osztályán keresztül történik. Egyéni szervezésben nincs.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Alacsony iskolai végzettség és szakképzettség hiánya miatt ez leginkább közfoglalkoztatási programokon keresztül történik.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén senkit nem érhet.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Jelen helyzetelemzés tekintetében településünkön is fontos mérőszám lehet a szociális ellátások igénybevételeinek aránya.

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak, így nekünk is feladatunk, így a Képviselő-testület a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény - melyet az elmúlt években is többször módosítottak – előírásait a települési támogatásokról szóló 20/2018. (IX. 27.) önkormányzati rendeletébe építette be.

A szociális ellátások a rászorultság mértékétől és okától függően vehetők igénybe. Az önkormányzat szociális rászorultság esetén a jogosultak számára települési támogatást, lakhatási támogatást, gyógyszer-támogatást állapít meg az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint.

Az alábbi táblázatokban foglalt támogatások megállapításának és folyósításának feltételei nem a Csanádpalotai Közös Önkormányzati Hivatal köztisztviselőinek hatáskörébe tartozó feladat, ugyanakkor átfogó képet kaphatunk a településünk lakóinak e támogatási formában részesülők számáról.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2012	1 966		0,0%
2013	2 043	3,75	0,2%
2014	2 011	4	0,2%
2015	1 998	4,25	0,2%
2016	1 868	3,75	0,2%
2017	1 959	5,25	0,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2012	256	15,75	6,2%
2013	138	15,25	11,1%
2014	86	7,75	9,0%
2015	110	10,5	9,5%
2016	72	11	15,3%
2017	48	10,5	21,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	72,5		3,69%		0,00%
2013	82		4,01%		0,00%
2014	28,25		1,40%		0,00%
2015	16,25	5	0,81%		0,00%
2016	15,5	7	0,83%		0,00%
2017	13	7	0,66%	12	25,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2012	338	
2013	202	
2014	189	
2015	145	
2016		
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) bérlakás-állomány

Önkormányzatunk 13 bérlakással rendelkezik, amelynek többsége korábban szolgálati lakás volt, közel fele különböző intézmények (iskola, művelődési ház, városháza) épületében helyezkedik el. Az egyetlen, tipikusan bérlakásnak minősíthető ingatlan 1981. évben épült, kétszintes, négy lakást magában foglaló épület. Pályázati forrásból szolgálati lakás céljára egy magánház került megvásárlásra és felújításra. Ez jelenleg költségalapú bérlakásként van hasznosítva.

A bérlakás állomány – a költségalapú bérlakás kivételével – felújításra, korszerűsítésre szorul, mivel azon hosszú idő óta semmilyen munkálatok nem lettek végezve.

b) szociális lakhatás

Szociális bérlakás céljára mindössze két lakás áll rendelkezésre, amelyből egy komfort nélküli. Megállapíthatjuk, hogy településünkön a szociális lakhatás lehetősége nem biztosított, nem tudunk a fiatal házásoknak, ide települőknél olyan bérlakást biztosítani, amely megfelelően szolgálja lakhatásukat mindaddig, amíg saját ingatlanot vásárolnak.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nem lakáscélú ingatlan lakás céljára településünkön nincs használva.

e) lakhatást segítő támogatások

Lakhatást segítő önkormányzati támogatás nincs a településen, bár arra egyrészt igény lenne, másrészt pozitívan tudná befolyásolni a város népességmegtartó képességét. Megoldásra váró probléma, hogy pénzügyi forrást találjuk erre.

f) eladósodottság

A devizahitelek miatt bekövetkező eladósodás, mint folyamat minden bizonnyal jelen van településünkön is, erre vonatkozóan azonban megbízható információk nincsenek.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Csanádpalota külterületén tanyavilág már régóta nincs, a még meglévő 4-5 lakott tanyában élő 12 fő tulajdonosa is „kétlaki” életet él, a település belterületén is rendelkezik ingatlannal. A település közigazgatási területén nem lakóövezetben lévő lakás nincs. Fentiek miatt e területen megoldásra váró problémáról nem tudunk.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Csanádpalotán szegregált lakókörnyezetben nem élnek emberek, így ezzel kapcsolatos és megoldásra váró problémáról sincs tudomásunk, e rész elemzése településünk szempontjából nem releváns.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében: háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás, alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (felnőtt, gyermek), védőnői ellátás, iskola- és ifjúság orvosi ellátás. Csanádpalota városban az egészségügyi alapellátás céljára a központi orvosi rendelő szolgál, itt működik két háziorvosi körzet, a fogorvosi alapellátás, valamint itt van székhelye a körzeti védőnői szolgálatnak is. A háziorvosok, valamint a fogorvos vállalkozási formában működnek. A háziorvosi és házi-gyermekorvosi ellátásra a településen vegyes körzet szerveződött, így az iskolai orvosi ellátás is szervezeten biztosított. A központi orvosi rendelő épülete lehetővé tette az orvosi alapszolgáltatások centralizálását, egy helyen történő elérését. Az intézmény akadálymentesítése megoldott.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A lakosság szűrővizsgálatokon különböző intézményekben, illetve az orvosi rendelőben szervezett szűréseken vehet részt, azonban erre vonatkozó részvételi adatokkal nem rendelkezünk.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés a településen nem biztosított.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Törvényi előírások alapján a kötelezően biztosítandó elemek megjelennek. Plusz formákról nincs tudomásunk.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A lakosság szabadidősportjában, a rekreációs tevékenység keretében a rendszeres testedzések ismételten nagy szerepet kaptak az utóbbi időben. Egyre erőteljesebben megjelenik egy szűkebb réteg, amely az egészséges életmód irányelvét követi.

A lakosság szabadidősportját kifejezetten szolgáló sportlétesítmény a Városi Tornacsarnok, amely sportolási, testedzési, testmozgási lehetőséget biztosít.

A lakosok sportolási igényét egy 3117 m² alapterületű futballpálya elégíti ki, amelyhez egy 109 m²-es öltözőhelyiség is csatlakozik. Ugyanitt a kisebb gyerekek szabadidejének eltöltésére egy játszótér szolgál röplabda- és kosárlabda, strand röplabda-pályával. A sportpálya közvetlen szomszédságába elhelyezkedő lovaspálya, valamint horgászto sportolási és pihenési funkcióval egyaránt rendelkezik. Mivel a fent említett sportlétesítmények egymás mellett helyezkednek el, sportcentrumként is említhető a komplexum. A civil szervezetek nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy az itt élő emberek szabadidejüket egészségesen, sporttal töltsék el.

A Csanádpalotai Futball Club alapítása 1932-re tehető. A Klubnak mintegy 60 tagja van. A heti kétszeri edzésen három korcsoportban közel 20-20 fő felnőtt, ifjúsági férfi és serdülő csapat külön szakmai felügyelet mellett sportol. Szoros a kapcsolatuk a helyi általános iskolával, ahonnan az utánpótlást készítik elő.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Településünkön a szociális alapszolgáltatásokhoz történő hozzáférés teljes körűen biztosított, sőt a szakosított ellátások közül a Naplemente Idősek Gondozóháza bentlakásos ellátást is nyújt.

A szociális ellátást a 2019. január 1. napjától létrejött Csanádpalotai Szociális Intézmény és Gyermekjóléti Szolgálat biztosítja. Ezen intézmény a Csanádpalota, Kálmány Lajos utca 9. szám alatti székhelyintézményben biztosítja az

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- idősök nappali ellátását, valamint a
- családsegítést.

Az épület fizikai akadálymentesítése megoldott, a mozgáskorlátozottak minden nehézség nélkül meg tudják azt közelíteni.

Az étkeztetésre vonatkozó igényeket teljes körűen ki tudjuk elégíteni. A napi meleg étel elkészítésére csanádpalotai vállalkozóval van szerződés kötve, ahonnan az ebédet az ellátott igénye szerint vagy saját maga viszi el, vagy a gondozószolgálat szállítja el otthonába.

Az idősek klubja nappali ellátásnak is ezen intézmény ad otthont. A klubban lehetőség van a újság olvasására, TV-nézésre, e-Magyarországpont keretében történő internetezésre. Ezen felül rendszeresen megtartják a jelentősebb ünnepeket is, az anyák napját, nőnapot, karácsonyt, sőt összevontan a gondozottak névnapját is. A nyújtott szolgáltatások közül az internetezés lehetősége az, amelyet a legkevésbé vesznek igénybe az idősek.

Az Idősek Klubja 50 férőhellyel működik, kihasználtsága 100 %-os.

A házi segítségnyújtást az intézmény 2 házi gondozónővel, 18 rászoruló idős ember részére tudja biztosítani. Az ellátás jelenleg teljes körűen megoldott, a jelentkező igényeket ki tudja elégíteni. Ugyanakkor felmerül, hogy a jövőben szükség lehet az idősek napközbeni gondozását biztosító ellátási formák fejlesztésére, hiszen az idős ember nem szívesen mozdul ki otthonából, sok esetben még a településen lakó gyermekéhez sem szívesen költözik. Éppen ezért azon idősek részére, akiknek egészségi állapota még lehetővé teszi hosszú távon biztosítani kell az idősek klubja nappali ellátását, még a fokozottabb gondozásra szorulóknak esetében az otthonukban történő gondozást, az ebédet és a házi segítségnyújtást.

A Délibáb utca 2. szám alatt lévő, részelegesen akadálymentesített Naplemente Idősek Gondozóháza 16 fő részére biztosít teljes körű ellátást. A magára maradt, fokozott gondozást igénylő idősek szívesen veszik igénybe szolgáltatásait, hiszen nem kell a településről elköltözniük, a régi megszokott környezetben, ismerőseik között tudnak maradni.

A családsegítés a településen minden rászoruló személy részére ingyenesen igénybe vehető szociális alapszolgáltatás, amelyet az intézményben felsőfokú, szociális munkás végzettséggel rendelkező közalkalmazottal biztosít. A szakmai munka magas színvonalon történő ellátása érdekében a családgondozó munkáját külsős szakemberek, egy ügyvéd és egy pszichológus is segíti.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Pozitív diszkrimináció sincs a településen.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A helyi közelet színterét a Csanádpalota Városi Könyvtár és a Kelemen László Művelődési Ház nyújtja.

Kelemen László Művelődési Ház

Az intézmény alaptevékenységének fő célkitűzése, hogy munkájának jelentős része – az igényekhez igazodva és a lehetőségeket figyelembe véve – a kiscsoportos rendszerben működő, alkotó művelődési közösségek, rendszeres művelődési formák, tanfolyamok, egyéb közösségek munkájára, színház és szórakoztató, egyéb művelődési és szórakozási alkalmak, nyitott formák, szolgáltatások szervezésére, lebonyolítására terjedjen ki. Ezen alkotó művelődési közösségek munkájának lényege a művészeti értékek megkedveltetése, ízlésfejlesztés, igényesség felkeltése. Az e csoporton belül működő amatőr irodalmi és színjátszó, valamint népdalkör-csoportnak szép hagyományai vannak községünkben.

Az intézményben azonban nemcsak amatőr csoportok tartanak bemutatókat, hanem hivatásos művészek, színházak is megfordulnak intézményünkben.

A művelődési ház működésének másik fő területe a kötetlen „társas élet” biztosítása, korra és nemre való tekintet nélkül (pl.: zenehallgatás, videó- és filmvetítés, sakk, kártyázás, sportolási lehetőség stb.).

E területen is nagy felelősség hárul az intézményre, hiszen községünkben másik intézményesített forma, lehetőség nem igen van. A művelődési ház az ilyen igények, e közösségi színterek működtetésére, összefogására klubokat működtet.

Mindemellett információs központot – TELEHÁZ – működtet, mindenki számára könnyen elérhető és megfizethető hozzáférést biztosítva.

Csanádpalota Városi Könyvtár

A Csanádpalotai Városi Könyvtár fenntartója és felügyeleti szerve Csanádpalota Városi Önkormányzat Képviselő-testülete. A Könyvtár a város egyik kulturális alapintézménye, információs, közéleti, oktatást támogató centruma. A könyvtár egy közösségépítő hely, tevékenységét széles körű kapcsolatrendszerben végzi. 2001-ben Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében épületbővítés és korszerűsítés történt az intézményben. A pályázati támogatás lehetővé tette, hogy a könyvtár akadálymentesített, teljesen megújult és kibővített, korszerűsített környezetben fogadja látogatóit. A Városi Könyvtár egyik legfőbb erőssége, hogy számos programnak, foglalkozásnak és tábornak ad otthont.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Települési rendezvényeink megkülönböztetés nélkül mindenki számára elérhetők, valamennyi helyi eseményen képviselteti magát a nemzetiségi önkormányzat, valamint a roma lakosság is közvetlen résztvevője az eseményeknek. Csanádpalotára általánosságban elmondható, hogy a közösségi együttélés zökkenőmentes, nem jellemző etnikai konfliktus, nemzetiségek közötti probléma.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a város fejlődéséhez járulnak hozzá. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben jelen van. Jellemzően felajánlásokban, önkéntes munkában nyilvánul meg.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzatok közötti együttműködési megállapodás évente felülvizsgálatra kerül, igazítva a mindennapi élethez.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Lakókörnyezet rendezetlensége, lakhatási lehetőségek biztosítása	<ul style="list-style-type: none"> - Felvilágosítás, tájékoztatás, környezettanulmány - konkrét ingatlanok, lakóterületek meghatározása - lomtalanítások szervezése - különböző akciók szervezése - szociális bérlakások építése, önkormányzati ingatlanok bérlakássá alakítása
Nem megfelelő információáramlás a településen	<ul style="list-style-type: none"> - Helyi újság ismételt bevezetése, internet adta lehetőségek teljes körű kihasználtsága

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Már születésünk s talán fogantatásunk pillanatától esélyegyenlőtlenség állhat fenn, hiszen nem mindegy, hogy milyen családba születünk, hazánk keleti vagy nyugati térségében, kis vagy nagy településen. Az esélyegyenlőségre ebben a helyzetben is törekedni kell, tehát a cél az, hogy mindenki egyenlő eséllyel jusson az ellátásokhoz, illetve rendelkezzen a kellő információval, tisztában legyen vele, hogy milyen ellátások illetik meg, melyen lehetőségei vannak. Az utóbbi években született szociális vonatkozású jogszabályokban megvalósult a jogalkotó azon törekvése, hogy az irányelveknek megfelelő, az egyenlő esélyeket biztosító jogszabályok szülessenek.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A gyermek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek, helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermekvédelemben érintett szakemberek gyakran eltérően értelmezik a veszélyeztetettség fogalmát és a mértékét is, ezért a helyzetelemzés szöveges részében javasolt mindezt részletesebben elemezni. Csanádpalotán ez a szám az alábbi tábla ismeretében egyre kevesebb. A 4.1.1. sz. táblázat alapján elmondhatjuk, hogy településünkön csökkenő tendenciát mutat mind a védelembe vett kiskorú gyermekek, mind a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma.

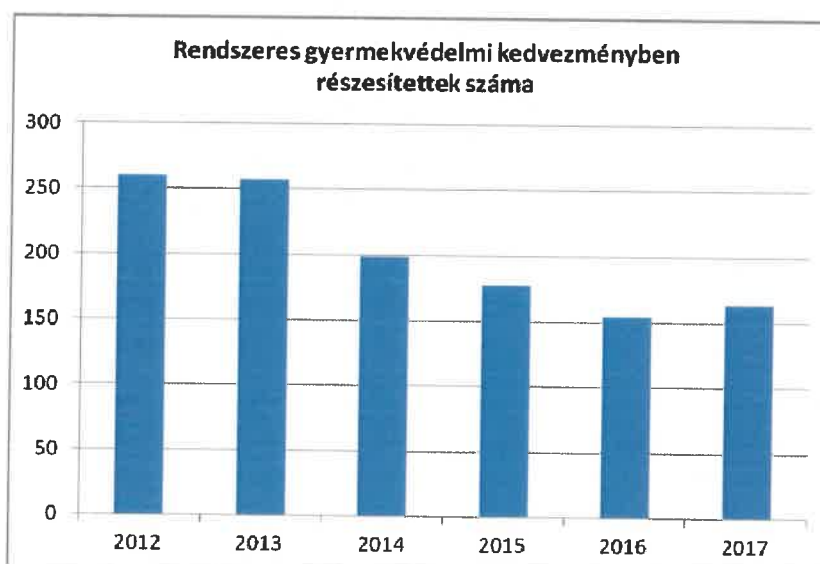
4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2012	8	41
2013	0	36
2014	0	29
2015	0	23
2016	2	n.a.
2017	0	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermekek számára a települési Önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és a vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg. Településünkön a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2012/2013-ban még 200 fő felett volt. 2014-re ez a szám 200 alá csökkent, és egészen a 2017-es évig csökkenést is mutat. A csökkenő tendencia nem feltétlen az életszínvonal emelkedését jelenti, sokkal inkább hozható összefüggésbe azzal, hogy a szülők jövedelmi helyzete megváltozott, így sok család esett ki a jogosultsági feltételekből.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az önkormányzat gazdasági helyzetének függvényében változó.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Csanádpalota vonatkozásában az elemzés nem releváns.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számáról hiteles forrás nem áll a rendelkezésünkre.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, teleszerű lakókörnyezet Csanádpalotán nem található.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A betöltött védőnői helyek száma 2017-ig változatlanul 2 fő volt. Az egy védőnőre jutó gyermekek számát az alábbi táblázat tartalmazza.

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	2	207
2013	2	198
2014	2	169
2015	2	174
2016	2	170
2017	2	171

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Külön gyermekorvosi ellátás a településen nincs.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A Napsugár Óvoda és Bölcsőde Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény bölcsődei tagintézménye biztosítja a 0-3 éves gyermekek napközbeni ellátását. A gyermeklétszám évek óta stagnál. A stagnálás feltételezhető oka, hogy a bölcsőde kihasználtsága 100%-os, több gyermek kapacitás hiányában nem fogadható.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	1	31		0
2013	1	32		0
2014	1	36		0
2015	1	30		0
2016	1	31		0
2017	1	31		0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Családi napközi a településünkön nem működik.

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012				
2013				
2014				
2015				
2016				
2017				

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	112	82	194	112	57,7%
2012/2013	94	84	178	112	62,9%
2013/2014	100	69	169	169	100,0%
2014/2015	96	73	169	169	100,0%
2015/2016	87	81	168	168	100,0%
2016/2017	91	82	173	173	100,0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012		10	1
2012/2013		9	2
2013/2014		9	2
2014/2015		9	2
2015/2016		9	2
2016/2017		9	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2011/2012	28
2012/2013	21
2013/2014	24
2014/2015	19
2015/2016	13
2016/2017	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntart

d) gyermekjóléti alapellátás

2019. január 1 óta a Csanádpalotai Szociális Intézmény és Gyermekjóléti Szolgálat keretein belül biztosított.

e) gyermekvédelem

2019. január 1 óta a Csanádpalotai Szociális Intézmény és Gyermekjóléti Szolgálat keretein belül biztosított.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Településünkön nem működik krízisközpont, krízishelyzetben a Csanádpalotai Szociális Intézmény és Gyermekjóléti Szolgálat által nyújtott szolgáltatásai vehetők igénybe.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A Kelemen László Művelődési Ház és a Csanádpalotai Városi Könyvtár lehetőségeikhez mérten szabadidős és szünidei programokat kínál gyermekeknek, amely közül kiemelendők a nyaranta megrendezésre kerülő Táborok.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

2013. szeptember 1-től felmenő rendszerben minden tanuló ingyen kapja a tankönyveket, így ez a témakör lassan nem releváns. A szünidei gyermekétkeztetés jogszabály erejénél fogva a településen biztosított.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Tudomásunk szerint erre irányuló bejelentés nem történt eddig a településen.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Sem pozitív, sem negatív diszkriminációról tudomásunk nincs.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A településen nincs ilyen ellátás.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Nincs ilyen a településen.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Nincs ilyen a településen.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nincs hátránykompenzáló juttatás a településen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók részére.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Bölcsődei férőhelyek hiánya	Férőhelybővítés, mini-, munkahelyi bölcsőde létesítése
A településen nincs olyan intézmény, amely alkalmas lenne a gyermekeknek szóló programok lebonyolítására	Megfelelő közösségi színtér létrehozása, szünidei táborok biztosítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Csanádpalota Városi Önkormányzat fontosnak tartja a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényre juttatását gazdasági-, szociális-, igazgatási szférában egyaránt. Fontos hangsúlyozni a munka és a családi élet összeegyeztetését a nők és a férfiak számára egyaránt. Munkáltatóként eleget tesz az önkormányzat az „egyenlő munkáért egyenlő bér” követelményének.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők gazdasági, speciális munkaerő-piaci helyzetét az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben, egyszerre kell helytállniuk a munkahelyen és a családjukban. A kettős szerep miatt sokszor plusz terhek nehezedenek rájuk, és a szerepek összehangolása, a közöttük lévő egyensúly megteremtése nehézséget jelenthet számukra.

A női foglalkoztatást és a munkanélküliséget a nők körében az alábbi táblázat tartalmazza.

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	1 021	945	899	811	122	134
2013	1 063	980	1 004	901	59	79
2014	1 043	968	1 000	925	43	43
2015	1 038	960	975	913	63	47
2016	963	905	931	865	32	40
2017	1 007	952	979	932	28	20

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A képzési programok nem a településen, hanem a Makói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül történnek, így erről nem áll pontos adat a rendelkezésünkre.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettség önmagában is nehezíti a munkaerő-piaci elhelyezkedést. Gyakori a nők körében, hogy az alacsony iskolai végzettség oka a korai gyermekvállalás, mely tovább nehezíti a munkaerő-piacon való elhelyezkedésüket. Konkrét számadatokról nincs információnk.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Sem pozitív, sem negatív diszkriminációról tudomásunk nincs.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők számára nagy kihívás a munka és a család összeegyeztetése. Segítséget jelentene a részmunkaidős foglalkoztatás, a rugalmas munkaidő elterjedése, a távmunka lehetősége, a családbarát munkahelyek létrehozása. A férfiaknak nagyobb szerepet kellene kapni a háztartásban, illetve a gyermekek nevelésében. A részmunkaidős foglalkoztatás ellen hat, - *még ha a nők egy része szeretne is részmunkaidőben dolgozni*-, hogy a családoknak szükségük van a két munkajövedelemre a „két keresős” családmodell jellemző. A gyermek elhelyezése, esetleges költsége, a munkába járáshoz kapcsolódó költségek és eltöltött idő, megfontolásra készíti a nőket a részmunka idő tekintetében. A nyugdíjkorhatár emelésével a nagyszülői segítség sok esetben nem áll rendelkezésre.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	2	414	207
2013	2	396	198
2014	2	338	169
2015	2	348	174
2016	2	340	170
2017	2	342	171

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A tapasztalatok szerint a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen, az erőszak jelentős része a családban marad. A családon belüli erőszak azonban a nemzetközi és országos statisztikák alapján sokkal jelentősebb mértékben jelenlévő probléma, mint gondolnánk. Tisztában kell lennünk azzal is, hogy a segítségkérés, rendőrséghez fordulás csak a legvégsőbb esetekben fordul elő. A Családsegítő Szolgálathoz fordulhat, akit ilyen jellegű atrocitás ér, továbbá rendőrségi feljelentést lehet tenni. A szociális munka eszközei hathatósak lehetnek a családon belüli erőszak terén, de vannak olyan esetek, amikor már a családsegítői tevékenység

eredménytelen és kevés, más beavatkozásra van szükség (pl. anyaothton, átmeneti otthon), amihez az érintettek közreműködése elengedhetetlen (pl. szenvedélybeteg esetén).

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön nincsenek. Nincs anyaothton, családok átmeneti otthona. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat keretein belül a családsegítők segítenek a legközelebbi szolgáltatás elérése érdekében.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, a közügyekről való döntésben, hanem azért is, mert ez szolgálja leginkább a közös érdekeket. Településünkön a nők helyi közéletben betöltött szerepe igen erősnek mondható. Ezt bizonyítja az is, hogy intézményvezetőink mindegyike nő, az ott dolgozó munkatársak úgyszintén. A Képviselő-testület tagjai között 3 női képviselő található. A rendezvények lebonyolítását segítő munkatársak zöme nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az ilyen kezdeményezések nem jellemzőek a településen.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
A gyermeket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
A GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Rugalmas foglalkoztatás, részmunkaidős foglalkoztatás elősegítése

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Az idős kor az ember életének az a szakasza, amikor már megtett mindent azokért, akiket szeret. Felnevelte és újtára bocsátotta gyermekeit, aktívan kivette részét az unokák gondozásából, tisztességgel ellátta szüleit, s egyszerre rádöbben, hogy talán egyedül maradt, jobb esetben párjával, rosszabb esetben tényleg egyedül. Ezért fontos, hogy a szűkebb és tágabb család mellett megfelelő gondoskodásban részesüljön a társadalom, az önkormányzat részéről is.

Önkormányzatunk ezért kiemelt figyelmet fordít az idősellátás valamennyi területére. Támogatja az idősek civil szervezeteit, a gondozásra szorulóknak részére működteti a szociális alapszolgáltatások valamennyi ellátási formáját, sőt az idősek bentlakásos intézményének fenntartásával szakosított ellátást is nyújt a legrászorultabbak részére.

Az idős kornak, ugyan úgy, mint a gyermek- és felnőttkornak különböző szakaszai vannak. Az idős kor első szakaszán az éppen nyugdíjba vonult ember még aktív, közösségekbe jár, bevonható a különböző városi rendezvényekbe. Sokan szívesen segítenek, hiszen ekkor még egészségük, erejük is van hozzá. Ahogy telnek az évek, az idősödő embernél háttérbe szorúlnak a közösségi rendezvények, társas találkozások, egyre inkább magányosság válik, segítségre, sőt sok esetben gondozásra is szorul.

Az idősekkel foglalkozó ellátórendszernek is ehhez a folyamathoz kell igazodnia annak érdekében, hogy az idős ember minden esetben azt a segítséget, szolgáltatást kapja meg, amelyet élethelyezte indokol. Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Településünkön a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma kismértékű csökkenést mutat az összlakossághoz képest.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	426	567	993
2013	409	554	963
2014	387	542	929
2015	364	517	881
2016	356	511	867
2017	353	509	862

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településünkön a nyugdíjas korosztály rendszeres munkavállalásáról nem rendelkezünk adatokkal.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az idősek szakmai tapasztalata sok területen lenne hasznosítható, azonban rendkívül kevés munkalehetőség biztosított a számukra. A munkalehetőségek csökkenése, a jogszabályi környezet nem kedvez az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának. Az „élethosszig tartó tanulás” idős korban is fontos, ezen pozitív tapasztalatok a képzési lehetőségek kiterjesztését indokolnák. Mindezek ellenére településünkön nincs tudomásunk olyan pályázati programokról, amelyek segítették volna vagy segítenék az idősebb korosztály foglalkoztatását.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzatnak nincsenek adatai az idősek hátrányos megkülönböztetésére a foglalkozás területén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idősek egészségügyi alapellátása teljes körű, két vállalkozó háziorvos, fogszakorvos akadálymentesített orvosi rendelőben végzi a gyógyító-megelőző munkát. Éjszakai és munkaszüneti napokon a Makói Kistérség Többcélú Társulása keretében megszervezett Központi Orvosi Ügylet biztosítja az egészségügyi ellátást.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	579	52	8,98%
2013	588	51	8,67%
2014	602	50	8,31%
2015	590	49	8,31%
2016	585	50	8,55%
2017	572	51	8,92%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	2
2013	3
2014	3
2015	4
2016	5
2017	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az idősek kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférése településünkön több szintéren is biztosított. A Csanádpalotai Városi Könyvtár a XXI. századi igényeket kielégítő infrastruktúrával rendelkezik, akadálymentesített.

A Kelemen László Művelődési Ház alkalmas kiscsoportos foglalkozások, de nagyobb rendezvények megtartására is. A Művelődési Ház ad otthon az idősek különböző csoportjai (Fészek Klub, Nyugdíjas Klub) klubfoglalkozásainak, esetenként a már hagyományossá váló farsangi és egyéb mulatságoknak.

Településünkön a tevékeny korban lévő idősek több időseket tömörítő civil szervezet közül is választhatnak. Működik a már említett Fészek Klub, a Nyugdíjas Klub és az idősek nappali ellátása keretében működő klub. Ezek a klubok lehetőséget biztosítanak az idősek számára, hogy érdeklődési körüknek megfelelő előadásokon, programokon vegyenek részt, vagy csak egyszerűen találkozzanak egy kis beszélgetésre, szervezeten részt tudnak venni a különböző önkormányzati

rendezvényeken (gasztronómiai fesztivál, városnapok, stb.), közös színházlátogatásokat, kirándulásokat szerveznek.

c) idősek informatikai jártassága

A digitalizáció gyökeresen megváltoztatja nemcsak a felnövekvő generáció, de az idősek életét is. Egyre több információ, áru vagy szolgáltatás érhető el kizárólag elektronikus úton. Számítástechnikai ismeretek hiányában azonban az idősebb korosztálynak nagyobb a kockázata az aktív társadalomból való kirekesztődésre. Ezt kívánják megelőzni a számítógép- és internethasználattal kapcsolatos digitális alapképzést nyújtó tanfolyamok, melyeket a Csanádpalota Városi Könyvtárban rendszeresen megszerveznek.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Legfontosabb feladat az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítése. Fontos szerepe van a szűréseknek – vércukor, vérnyomás, koleszterin – a betegségek kiszűrésére. Életmód tanácsadás, egészségfejlesztő közösségi programok, a mozgás, az aktivitás megtartás érdekében. Az idősek biztonsága érdekében fontos az otthon védelme, a lakásbetörések elleni védekezés, az áldozattá válás megelőzése. Az idősek a bűnelkövetések szempontjából egy nagyon veszélyeztetett csoport, kevés ismerettel a potenciális veszélyekről. Az utóbbi években a rendőrségi felhívásoknak köszönhetően, a a Nyugdíjas klubokon, és a különböző önkormányzati felületeken keresztül az alkalmazott módszerekről már ismerettel rendelkeznek az idősebbek is.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egészségügyi szakellátás hiánya	Egészségügyi szakellátás biztosítása
Magas az egyedül élők aránya	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.
Korosztályok közötti szakadékok	Különböző programok megszervezése, amelyek segítenek áthidalni a szakadékokat

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy az, aki érzékszervi, így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességét jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetve a kommunikáció területén számottevően korlátozott, ami számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok, köztük a különböző fogyatékossgal élő emberek számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén, a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg. A fogyatékossgal élő emberek számára megszervezendő hatékony ellátórendszer kialakításához szükség van helyi, kistérségi és regionális szinten szerveződő társadalmi szervezetekre, amelyek a klasszikus érdekvédelmi feladatok ellátása mellett aktívan szerepet vállalnak a közfeladatok megvalósításában is, valamint együttműködő partnerei kívánnak lenni a területen dolgozó állami és nem állami szereplőknek.

A KSH statisztikai adatai szerint településünkön 2012 és 2017 között a megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásainak száma az alábbiak szerint alakult. A 7.1.1. sz. táblázat alapján megállapítható, hogy évről-évre csökken ez a szám.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	87	116	203
2013	83	111	194
2014	83	108	191
2015	79	98	177
2016	71	95	166
2017	70	93	163

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyről nincs tudomásunk a településen.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012			
2013			
2014			
2015			
2016			
2017			

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségeiről a településen nincs tudomásunk.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A fogyatékkal élő munkaerő-piaci helyzete rendkívül kiszolgáltatott, azonban statisztikai adatunk a hátrányos megkülönböztetésről nem áll rendelkezésünkre.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A 2019. január 1. napjától létrejött Csanádpalota Szociális Intézmény és Gyermejjóléti Szolgálat keretein belül van lehetőség erre lehetőség a családsegítés, házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés tekintetében.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Csanádpalota városában nincs pontos felmérés a fogyatékkal élőkről, a helyzetelemzés során nem mutatnak teljes képet. A jelenleg hatályos rendeleteink között nincs olyan ellátási forma, amely kifejezetten a célcsoport ellátásaira, kedvezményeire vonatkozna.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A középületeink mindegyike akadálymentes.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Részben biztosított.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Tekintettel arra, hogy kifejezetten az ő célcsoportjuknak létrehozott munkahelyről sincs tudomásunk, így azok akadálymentesítéséről sem áll rendelkezésre adat.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az önkormányzat kiemelt hangsúlyt fektet a járdák és parkok akadálymentességének biztosítására. A közösségi közlekedés akadálymentesítése teljes egészében megoldott.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A településen a fogyatékos személyek által igénybe vehető speciális szolgáltatások nem állnak rendelkezésre, tekintve, hogy ezek az önkormányzat számára nem kötelező feladatok.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nincs tudomásunk sem pozitív, sem negatív diszkriminációról.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkahely hiánya	Foglalkoztatási/képzési programok lehetőségének biztosítása, munkahely teremtése
Komplex akadálymentesítettség	A település teljes egész területének akadálymentesítése, különös figyelmet fordítva a járdák és közutak biztonságossá tételére
Pénzbeli és természetbeni ellátás, kedvezmények hiánya	rendelet megalkotása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkön a civil szervezetek, egyházak, alapítványok, egyesületek, baráti körök az Önkormányzatunkkal együttműködve vesznek részt a helyi esélyegyenlőségi program megvalósulásában.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az Önkormányzat együttműködik a településen lévő két Nemzetiségi Önkormányzattal, akikkel együttműködési megállapodás van érvényben. Az önkormányzat a városban működő egyházzal jó kapcsolatot ápol és együttműködik.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Csanádpalota városa az esélyegyenlőség, valamint a kötelező feladatok biztosítása érdekében korábban 6, napjainkban 5 társulásnak a tagja, melyből jelenleg is 2 társulás esetében gesztor szerepet tölt be:

1. Csanád Mikro-térségi Területfejlesztési Önkormányzati Társulás (gesztor)
2. Csanádpalota Térségi Köznevelési Önkormányzati Társulás (gesztor)
3. Makói Kistérség Többcélú Társulása
4. Makó és Térsége Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás
5. Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszert (DAREH) Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás
6. Csanádpalota Térségi Szociális és Gyermejköltségi Önkormányzati Társulás (megszűnt)

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A nemzetiségi önkormányzatok lehetőségeikhez mértén tartanak kapcsolatot a célcsoportokkal és támogatják őket, valamint segítik esélyegyenlőségük megteremtését.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban működő civil szervezetek az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére törekszik. A szervezetek társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, támogatják lehetőségükhöz mértén a rászoruló célcsoport tagjait.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők valamilyen módon (általában pénzbeli vagy természetbeni támogatást nyújtva) segítik a helyi rendezvényeket, ezzel együtt támogatva az esélyegyenlőségi csoportokat.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés előkészítésében aktívan részt vettek a közös önkormányzati hivatal köztisztviselői, a település polgármestere, a Csanádpalotai Városi Könyvtár és a Kelemen László Művelődési Ház munkatársai. Segítséget nyújtottak továbbá a település többi intézményének intézményvezetői és munkatársai, valamint a települési képviselők.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program hozzáférhető lesz a település honlapján, így az intézkedési terveket megismerhetik, megvalósítását folyamatosan ellenőrizhetik.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Lakókörnyezet rendezetlensége, lakhatási lehetőségek biztosítása.	<ul style="list-style-type: none"> • felvilágosítás, tájékoztatás, környezettanulmány • konkrét ingatlanok, lakóterületek meghatározása • lomtalanítások szervezése • különböző akciók szervezése • szociális bérlakások építése, önkormányzati ingatlanok bérlakássá alakítása.
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Nem megfelelő információáramlás a településen.	Helyi újság ismételt bevezetése, internet adta lehetőségek teljes körű kihasználtsága.
Gyermekek	Bölcsődei férőhelyek hiánya.	Férőhelybővítés, mini-, munkahelyi bölcsőde létesítése.
Gyermekek	A településen nincs olyan intézmény, amely alkalmas lenne a gyermekeknek szóló programok lebonyolítására.	Megfelelő közösségi színtér létrehozása, szünidei táborok biztosítása.
Idősek	Egészségügyi szakellátás hiánya.	Egészségügyi szakellátás biztosítása
Idősek	Magas az egyedül élők aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.
Idősek	Korosztályok közötti szakadékok.	Különböző programok megszervezése, amelyek segítenek áthidalni a szakadékot
Nők	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
Nők	A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások

	szegénység kockázata magas.	körének kialakítása.
Nők	A GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Rugalmas foglalkoztatás, részmunkaidős foglalkoztatás elősegítése.
Fogyatékkal élők	Munkahely hiánya.	Foglalkoztatási/képzési programok lehetőségének biztosítása, munkahely teremtése.
Fogyatékkal élők	Komplex akadálymentesítettség.	A település teljes egész területének akadálymentesítése, különös figyelmet fordítva a járdák és közutak biztonságossá tételére.
Fogyatékkal élők	Pénzbeli és természetbeni ellátás, kedvezmények hiánya.	Rendelet megalkotása.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Megfelelő lakóhelyet mindenkinek!	Települési önkormányzat felelős: polgármester
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Olvass a sorok között!	Települési önkormányzat, Kelemen László Művelődési Ház felelős: polgármester, intézményvezető
Gyermekek	Irány a bölcsi!	Települési önkormányzat felelős: polgármester
Gyermekek	Szünidőben is hasznosan!	Kelemen László Művelődési Ház, Csanádpalota Városi Könyvtár, Dér István Általános Iskola, felelős: intézményvezetők
Idősek	Csak fitten, Nagyi!	Csanádpalota Városi Könyvtár
Idősek	Kattanj rá!	Települési önkormányzat, Csanádpalota Városi Könyvtár felelős: polgármester, intézményvezető
Nők	Részmunkaidőben	Települési önkormányzat, foglalkoztatási osztály, helyi vállalkozók felelős: polgármester
Nők		
Fogyatékkal élők	Tiszta utakon	Települési önkormányzat felelős: polgármester

Fogyatékkal élők	Út a munka világába	Települési önkormányzat, foglalkoztatási osztály, helyi vállalkozók felelős: polgármester
------------------	---------------------	--

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenlő eséllyel indulnak a foglalkoztatás terén. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők gazdasági kiszolgáltatottsága csökkenjen. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek ép és harmonikus családban történő nevelkedését. Folyamatosan odafigyelünk az idősek elmagányosodásának csökkentésére, a segítségre szorulóknak gondozására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a közéleti szerepvállalás motiválását. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférésehez.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Megfelelő lakóhelyet mindenkinek!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	elégtelen lakókörnyezet
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: felmérés K: bérlakások kialakítása H: rossz lakáskörülmények között élők életkörülményeinek javítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Önkormányzati lakásállomány feltérképezése, bérlakássá alakítás lehetőségének feltárása. Bérlakások kialakítása
Résztevők és felelős	Települési Önkormányzat
Partnerek	helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérés: 2019. december 31. Bérlakás állomány kialakítása: folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: bérlakás állomány létrehozása K: rossz lakáskörülmények között élők lakáskörülményeinek javítása H: szociális segély mértékének csökkenése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs megfelelő lakásállomány, nincs elegendő forrás a lakásállomány kialakítására, illetőleg a célcsoport nem él a lehetőséggel
Szükséges erőforrások	Anyagi erőforrás a költségvetésben, esetleges pályázat

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Olvass a sorok között!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nem megfelelő kommunikáció a célcsoport tagjaival, írástudatlanság megléte
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: iskolázatlanság felmérése K: tanfolyamok létrehozása H: az iskolázatlanság csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések megszervezése
Résztvevők és felelős	Foglalkoztatási Osztály, települési önkormányzat
Partnerek	Kelemen László Művelődési Ház
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019.12.31. K: 2020.01.01.-től H: Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Írástudatlanság csökkentése, megfelelő kommunikáció létrejötte
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Passzivitás, érdektelenség
Szükséges erőforrások	Személyi-, és tárgyi feltételek

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Irány a bölcsi!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A meglévő bölcsődei létszám kevésnek bizonyul.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Mini bölcsőde létrehozása R: Igényfelmérés K: pályázati lehetőségek felkutatása, önerő biztosítása H: mini bölcsőde működtetése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Előzetes felmérések, lehetőségek kiaknázása
Résztvevők és felelős	Települési önkormányzat
Partnerek	Csanádpalota Térségi Napsugár Óvoda és Bölcsőde Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2 hónap K: 6 hónap H: 15 hónap
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A gyermekek napközbeni felügyelete biztosított, a szülők visszatérhetnek a munka világába.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati források és önerő hiánya
Szükséges erőforrások	Személyi-, tárgyi-, és anyagi feltételek

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Szünidőben is hasznosan!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A tanszünetek alatt a gyermekek napközbeni időtöltése nem megfelelő.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Tanszünetek alatt olyan táborok megléte, amelyek biztosítják a hasznos időeltöltést. R: Igényfelmérés K: Helyszín és személyi feltételek megteremtése H: Felügyelet mellett eltöltött, hasznos szabadidő
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Gyermekek képességeinek és igényeinek megfelelő táborok megszervezése.
Résztevők és felelős	Csanádpalota Városi Könyvtár
Partnerek	Dér István Általános Iskola, Kelemen László Művelődési Ház, Csanádpalota Térségi Napsugár Óvoda és Bölcsőde Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény
Határidő(k) pontokba szedve	Szünetek időtartama
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A napi élethez szükséges tevékenységek elsajátítása. A gyermekek játszva tanulhatnak, s mindemellett felügyelet vannak.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Aktivitás hiánya a célcsoport részéről Kapacitás hiány a felelősök és partnerek részéről
Szükséges erőforrások	Személyi-, és tárgyi feltételek

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Csak fitten, Nagyi!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Mozgásszegény életmód, demencia kialakulásának veszélye
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Megmozgatni az idősebb korosztályt K: kisgyermek bevonása az idősebb korosztály mindennapjaiba H: Generációk közötti szakadék csökkentése, közös programok megléte
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Olyan óvodai programok létrehozása, ahol a gyermekek hasznosan töltik el idejüket nagyszüleikkel, miközben az idősebb korosztály mozgásszegény életmódját csökkentjük.
Résztvevők és felelős	Civil szervezetek, Csanádpalota Térségi Napsugár Óvoda és Bölcsőde Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény
Partnerek	Csanádpalotai Szociális Intézmény és Gyermejkölési Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Generációk közötti szakadék csökkentése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség az idősebb korosztály részéről
Szükséges erőforrások	Személyi feltételek

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Kattanj rá!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Digitalizáció gyors terjedése, az idősek lemaradása e területen
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: állapotfelmérés K: tanfolyamok indítása H: digitalizáció adta különbségek csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Tanfolyamok megszervezése
Részrtvevők és felelős	Csanádpalota Városi Könyvtár
Partnerek	Települési önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019.12.31. K: 2020.01.01.-től H: Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Digitalizáció adta különbségek csökkentése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Tanfolyamok létrejöttéhez szükséges erőforrások hiánya
Szükséges erőforrások	Személyi-, tárgyi-, és anyagi feltételek

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Részmunkaidőben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	GYES-ről való visszatérés nehézsége, a munkaidő nem megfelelő a kisgyermekes anyukák életviteléhez
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: igényfelmérés K: részmunkaidős munkahelyek létrehozása H: családok anyagi helyzetének javítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Érintett személyek felkeresése, megfelelő képzések létrehozása, elindítása
Résztvevők és felelős	Települési önkormányzat, helyi vállalkozók
Partnerek	Foglalkoztatási osztály
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1 hónap K: 1 év H: folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A munkába álló anyukák száma folyamatosan növekszik, a munkaidő rugalmasan alkalmazkodik a közintézmények nyitvatartási idejéhez.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Munkahely fenntartása deficités
Szükséges erőforrások	Személyi-, tárgyi-, és anyagi feltételek

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Nők a munkaerőpiacon
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkanélküli nők magas aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: munkaerő-piaci helyzetelemzés Közép: Helyi stratégia kidolgozása, női foglalkoztatásra irányuló képzésekhez való csatlakozás Hosszú: Női foglalkoztatás növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - Helyzetelemzés elkészítése, kereslet-kínálat felmérése, - Stratégia kidolgozása a lehetséges partnerek megkeresésére - Kapcsolatfelvétel és együttműködés Képző Központokkal - Képzések megszervezése, illetve csatlakozás egy programhoz - Tájékoztató és toborzó előadások megszervezése a képzés(ek)ről
Résztevők és felelős	Települési önkormányzat
Partnerek	helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1 év K: 1,5-2 év H: folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Munkanélküli nők számának csökkentése. (Nem közfoglalkoztatás keretein belül.)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Munkahelyek fenntarthatóságának veszélye Kisgyermekes anyukák távollétének pótlása
Szükséges erőforrások	Személyi-, tárgyi-, és anyagi feltételek

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Tiszta utakon
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Közutak és járdák minősége nem megfelelő
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: felmérés K: teljes körű akadálymentesítés megoldása H: a fogyatékkal élők részére a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetősége biztosított
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázati lehetőségek feltérképezése, teljes körű akadálymentesítés
Résztvevők és felelős	Települési önkormányzat
Partnerek	
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019.12.31. K: 2020.01.01.-től H: Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Teljes körű akadálymentesítés, biztonságos közlekedés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati lehetőségek hiánya, nem megfelelő mennyiségű önerő
Szükséges erőforrások	Személyi-, és anyagi feltételek

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Út a munka világába
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkalehetőség hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: fogyatékkal élők számának felmérése K: képzések megszervezése H: munkalehetőségek megteremtése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A célcsoport foglalkoztatási lehetőségeinek bővülése, önálló életvitelük kialakítása
Résztvevők és felelős	Települési önkormányzat, foglalkoztatási osztály
Partnerek	vállalkozói szféra
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2019.12.31. K: 2020. 12. 31-ig H: Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Munkalehetőség megteremtése a fogyatékkal élő személyek számára.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	vállalkozói szféra elutasító magatartása
Szükséges erőforrások	Személyi feltételek

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Megfelelő lakóhelyet mindenkinek!	elégtelen lakókörnyezet	életkörülmények javítása		bérlások kialakítása	Csanádapalota Városi Önkormányzat	2021.12.31.	lakókörülmények javítása	Anyagi erőforrások, pályázati lehetőségek keresése	Hosszú távú, folyamatos
2	Olvass a soros között!	írástudatlanság, nem megfelelő kommunikáció	írástudatlanság megszüntetése		képzések, felzárkóztatási lehetőségek létrehozása	Foglalkoztatási Osztály	2020.06.30.	írástudatlanság megszüntetése, kommunikáció erősítése	Személyi- és tárgyi feltételek	Hosszú távú
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Irány a bölcső!	bölcsődei létszám kevés	gyermekek megfelelő napközbeni ellátását biztosító hely létrehozása		Mini bölcsőde létrehozása	Csanádapalota Városi Önkormányzat	2021.12.31.	elegendő bölcsődei férőhely biztosítása	Személyi-, tárgyi-, és anyagi feltételek	Hosszú távú
2	Szünidőben is hasznosan!	tanszünetek alatt a gyermekek napközbeni időöltése nem megfelelő	táborok szervezése		gyermekek képességeinek és igényeinek megfelelő táborok szervezése	Csanádapalota Városi Könyvtár	tanszünetek ideje alatt folyamatos	gyermekek felügyelete, a napi élethez szükséges tevékenységek elsajátítása	Személyi- és tárgyi feltételek	rövid távú
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Részmunkaidőben	GYES-ről való visszatérés nehézségei a munkaerőpiacon	nők munkaerőpiacra való visszatérésének elősegítése		részmunkaidős munkahelyek létrehozása	Csanádapalota Városi Önkormányzat, Foglalkoztatási osztály	2020.01.01.	családok anyagi helyzetének javítása	Személyi-, tárgyi-, és anyagi feltételek	Hosszú távú
2	Nők a munkaerőpiacon	munkanélküli nők magas aránya	munkaerőpiacon történő elhelyezkedés		női foglalkoztatás növelése	Csanádapalota Városi Önkormányzat, helyi vállalkozók	2020.01.01.	női önállóság elősegítése	Személyi-, tárgyi-, és anyagi feltételek	Hosszú távú

IV. Az idősek esélyegyenlősége									
1	Csak fitten, Nagy!	mozgásszegény életmód	demenia kialakulásának csökkentése	generációk közötti programok létrehozása, mozgásban gazdagabb életmód biztosítása	Csanádpalotai Szociális Intézmény és Gyermekjóléti Szolgálat	2019.12.31.	generációk közötti szakadék csökkentése	személyi feltételek	hosszú távú
2	Kattanj rá!	digitalizáció terjedése, idősek lemaradása e területen	idősek felzárkóztatása a XXI. századhoz	tanfolyamok megszervezése	Csanádpalota Városi Könyvtár	2019.12.31.	digitalizáció adta különbségek csökkentése	Személyi-, tárgyi-, és anyag feltételek	hosszú távú
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége									
1	Tiszta utakon	közutak járdák minősége nem megfelelő	biztonságos közlekedés	akadálymentesít -és	Csanádpalota Városi Önkormányzat	2021.12.31.	megfelelő közutak, járdák	Személyi- tárgyi feltételek	hosszú távú
2	Út a munka világába	munkalehetőség hiánya	munkahely teremtése	munkahely teremtése	Csanádpalota Városi Önkormányzat	20120.12.31.	munkalehetőség biztosítása, önálló életvitel kialakítása	Személyi-, tárgyi-, és anyag feltételek	hosszú távú

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

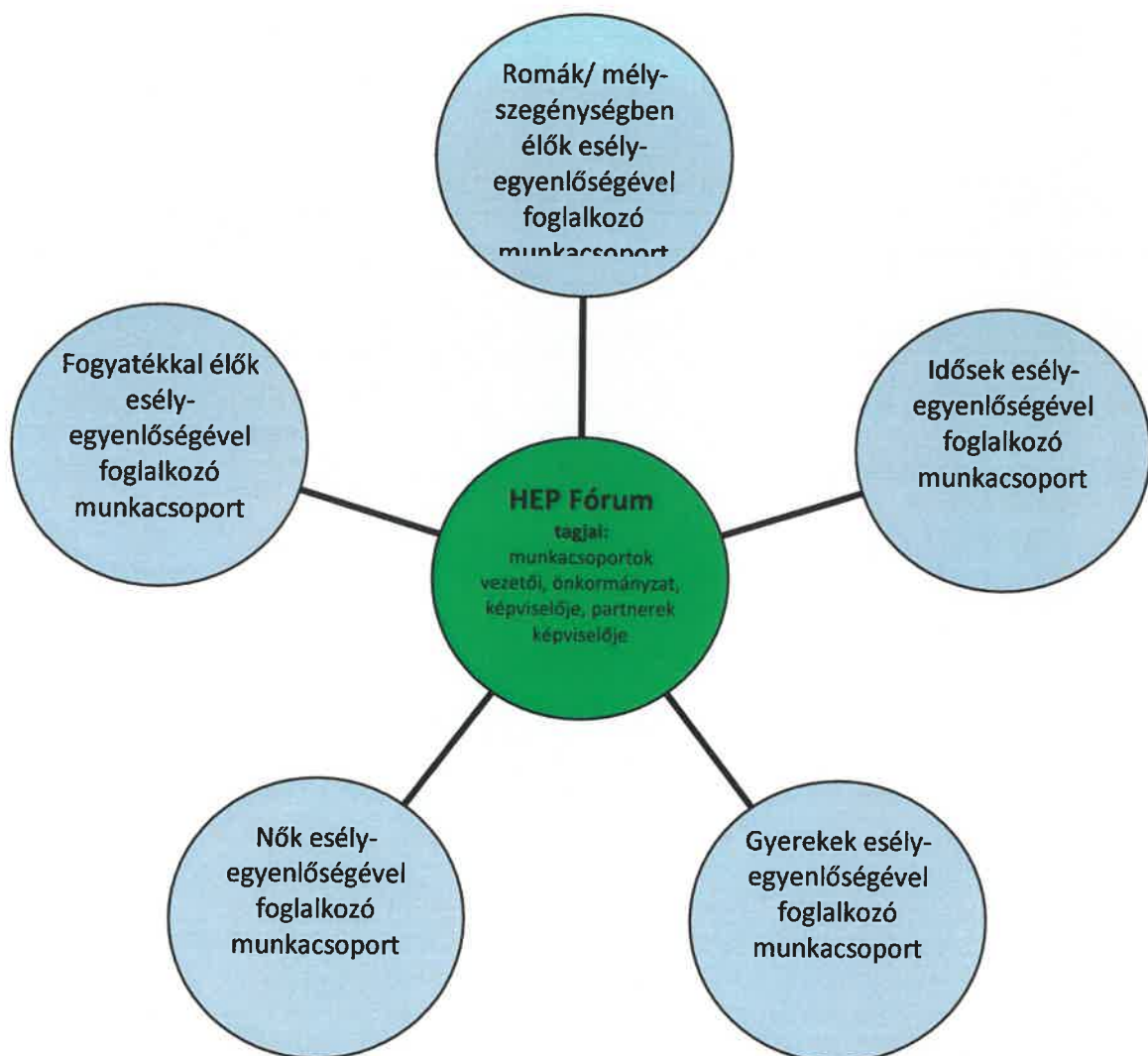
A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Répa Renáta titkársági csoportvezető felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítsék képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló

szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Csanádpalota Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Csanádpalota Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum

Aláírás

Csanádpalota Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Year	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100																				
Population	150,000,000	155,000,000	160,000,000	165,000,000	170,000,000	175,000,000	180,000,000	185,000,000	190,000,000	195,000,000	200,000,000	205,000,000	210,000,000	215,000,000	220,000,000	225,000,000	230,000,000	235,000,000	240,000,000	245,000,000	250,000,000	255,000,000	260,000,000	265,000,000	270,000,000	275,000,000	280,000,000	285,000,000	290,000,000	295,000,000	300,000,000	305,000,000	310,000,000	315,000,000	320,000,000	325,000,000	330,000,000	335,000,000	340,000,000	345,000,000	350,000,000	355,000,000	360,000,000	365,000,000	370,000,000	375,000,000	380,000,000	385,000,000	390,000,000	395,000,000	400,000,000	405,000,000	410,000,000	415,000,000	420,000,000	425,000,000	430,000,000	435,000,000	440,000,000	445,000,000	450,000,000	455,000,000	460,000,000	465,000,000	470,000,000	475,000,000	480,000,000	485,000,000	490,000,000	495,000,000	500,000,000	505,000,000	510,000,000	515,000,000	520,000,000	525,000,000	530,000,000	535,000,000	540,000,000	545,000,000	550,000,000	555,000,000	560,000,000	565,000,000	570,000,000	575,000,000	580,000,000	585,000,000	590,000,000	595,000,000	600,000,000	605,000,000	610,000,000	615,000,000	620,000,000	625,000,000	630,000,000	635,000,000	640,000,000	645,000,000	650,000,000	655,000,000	660,000,000	665,000,000	670,000,000	675,000,000	680,000,000	685,000,000	690,000,000	695,000,000	700,000,000	705,000,000	710,000,000	715,000,000	720,000,000	725,000,000	730,000,000	735,000,000	740,000,000	745,000,000	750,000,000	755,000,000	760,000,000	765,000,000	770,000,000	775,000,000	780,000,000	785,000,000	790,000,000	795,000,000	800,000,000	805,000,000	810,000,000	815,000,000	820,000,000	825,000,000	830,000,000	835,000,000	840,000,000	845,000,000	850,000,000	855,000,000	860,000,000	865,000,000	870,000,000	875,000,000	880,000,000	885,000,000	890,000,000	895,000,000	900,000,000	905,000,000	910,000,000	915,000,000	920,000,000	925,000,000	930,000,000	935,000,000	940,000,000	945,000,000	950,000,000	955,000,000	960,000,000	965,000,000	970,000,000	975,000,000	980,000,000	985,000,000	990,000,000	995,000,000	1,000,000,000